

Friso de Zeeuw: "Vakmanschap dwingt bewondering af"

Friso de Zeeuw is onze tweede ambassadeur. Terwijl hij zelf nog geen schilderijtje kan ophangen, is hij gefascineerd door vakmanschap: "Restauratie is een prachtig vak: afwisselend, het doet een beroep op je creativiteit en als je werk af is, stáát er wat."

De Zeeuw is praktijkhoogleraar Gebiedsontwikkeling aan de TU Delft en was tot mei 2016 directeur Nieuwe Markten bij BDP (Bouwfonds). Hij heeft in Monnickendam aan huis zijn eigen museum over de geschiedenis van de DDR opgezet.

"Mijn band met erfgoed komt voort uit mijn vak, gebiedsontwikkeling. Als wethouder in Monnickendam in de jaren '80 had ik te maken met de vele monumenten in de historische stadskern. Erfgoed heeft betekenis op tweeërlei manieren. We ontleen onze identiteit aan de geschiedenis, als individu, als locatie, stad, als land. De geschiedenis wordt zichtbaar via het erfgoed, dat is van belang. Zelfs een lelijk monument geeft kwaliteit aan de omgeving. Maar monumenten worden ook gebruikt en dan raak je snel verzeild in de stereotype discussie over wat mag en niet mag met een monument. Het is nu minder, maar het beeld bestaat nog steeds dat er van de 'Monumenten-taliban' niks mag."

Ik heb Ja gezegd tegen het ambassadeursschap, omdat het alleen maar mogelijk is om monumenten te onderhouden en aan te passen aan deze tijd, als je dat laat uitvoeren door vaklieden die beschikken over een groot vakmanschap. Zowel in de bouw als de restauratie zien we tekorten aan vaklieden, terwijl het vakmanschap toch bewondering afdwingt. Bewondering voor het handwerk. Ik ben professor bij de TU Delft maar kan zelf nog geen schilderijtje ophangen. Restauratie vraagt veel precisie en vakmanschap, evenals conservering. Door mijn DDR-museum ontdek ik nu zelf dat reparatie aan spullen, zoals bijvoorbeeld boeken, met kennis van zaken aangepakt moet worden."

Hoe jongeren gestimuleerd kunnen worden om voor de bouw of de restauratie te kiezen? Dat is een lastige vraag. Het is geen nieuw probleem. De vraag is: betalen we wel genoeg? Ik heb geen overzicht, maar je zou zeggen dat door het tekort aan vaklieden de uurprijs omhoog gaat, maar de budgetten zijn niet heel riant en de marges zijn smal. Het is een conjunctuurgevoelige markt. Dit ligt bij de bouwvakkerij wat scherper dan bij de restauratie. Die markt is stabiel door de subsidies voor de restauratie en onderhoud en gelukkig is de afschaffing van de fiscale aftrek voor een jaar uitgesteld. Investerings door particulieren zijn voor monumenten belangrijk."

Maar hoe kunnen we het algemene imago bij jonge gasten verbeteren? Ouders willen voor hun kinderen een schoon beroep, maar zo worden we een volk van watjes, die lekker binen bij de computer zitten. Jonge mensen kunnen maar met moeite een vaste baan vinden, ze zitten op flexcontracten. Op dit punt zou verbetering mogelijk moeten zijn."

Het is opmerkelijk dat er een tekort aan vaklieden ontstaat bij de mooie beroepen in de restauratie. Het zou goed zijn om aansprekende projecten meer en uitdrukkelijker in beeld te brengen en prijzen uit te reiken aan vaklieden. Maak van de vakman een ster!"